

УДК 336.226.1-047.44 (477+100)

Чуй І. Р.,

ORCID ID: 0000-0002-8795-4514, Researcher ID: E-9653-2019,

к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів, кредиту та страхування, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Власюк Н. І.,

ORCID ID: 0000-0002-9463-5626, Researcher ID: F-1812-2019,

к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів, кредиту та страхування, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Журбич К. М.,

магістр, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

АНАЛІЗ ФІСКАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДОХОДНО-ПРИБУТКОВИХ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Анотація. У статті характеризуються фіскально-регулюючі аспекти справляння доходно-прибуткових податків в Україні, проводиться аналіз наповнення державного та місцевих бюджетів за рахунок податку на доходи фізичних осіб, податку на прибуток підприємств та єдиного податку, а також визначаються основні показники, що характеризують рівень ефективності оподаткування доходів та прибутку в Україні. З метою вдосконалення механізму справляння доходно-прибуткових податків в Україні проаналізовано досвід справляння податків на доходи, прибуток на приріст капіталу в країнах Організації економічного співробітництва і розвитку (OECD). На основі проведених розрахунків визначаються основні пропозиції та рекомендації щодо пошуку шляхів зміцнення фіскально-регулюючих засад доходно-прибуткового оподаткування, які дадуть змогу в майбутньому вивести податкову систему на якісно новий рівень.

Ключові слова: оподаткування, доходно-прибуткові податки, податок та збір на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств, єдиний податок, державний бюджет, місцеві бюджети, фіскально-регулюючі засади.

Chuy I. R.,

ORCID ID: 0000-0002-8795-4514, Researcher ID: E-9653-2019,

Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Credit and Insurance, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Vlasyuk N. I.,

ORCID ID: 0000-0002-9463-5626, Researcher ID: F-1812-2019,

Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Credit and Insurance, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Zhurbych K. M.,

Master's degree student, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

THE ANALYSIS OF INCOME AND PROFIT TAXES FISCAL POTENTIAL IN UKRAINE AND FOREIGN COUNTRIES

Abstract. The article characterizes the fiscal and regulatory aspects of income and profit taxation in Ukraine, analyzes the filling of state and local budgets due to the personal income tax, corporate profit tax and flat tax as well as defines the main indicators characterizing the efficiency of income and profit taxation in Ukraine. In order to improve the mechanism for collecting income and profit taxes, the experience of income and profit taxes collecting in the countries of Organization of Economic Cooperation and Development (OECD), is analyzed. Based on the implemented calculations, the main suggestions and recommendations for finding ways to strengthen the fiscal and regulatory principles of income-profit taxation, which will enable the tax system to be brought to a qualitatively new level in the future, are determined.

Keywords: taxation, taxes on income and profit, personal income tax and charge, corporate profit tax, flat tax, state budget, local budgets, fiscal and regulatory principles.

JEL Classification: H 25, H30, H 71, P 43, P 51

DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2019-24-21>

Постановка проблеми. Передумовою забезпечення ефективності податкової системи є розвиток важливої її складової – системи доходно-прибуткового оподаткування, яка на даний час не відзначається в Україні системністю та цілісністю. Водночас побудова системи такого оподаткування повинна ґрунтуватися на усвідомленні фіскальної важливості доходно-прибуткових податків у формуванні доходної частини бюджету, що вимагає впорядкування їх складу, механізмів обчислення та оптимізації пільг і ставок. Система індивідуального та корпоративного оподаткування, механізми прямого оподаткування у розвинених країнах світу надзвичайно гнучкі, знання і досвід фахівців у цій сфері уже випробувані часом й довели свою ефективність. Тому адаптовані до вітчизняних умов запозичення зарубіжного досвіду відповідають національним інтересам України у формуванні фіскально ефективної податкової системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження доходно-прибуткового оподаткування, його ролі у формуванні доходів бюджету зробили відомі зарубіжні вчені, такі як А. Сміт, Д. Рікардо, У. Петті, Е. Селігман, А. Лаффер, та ін. Теоретичні та практичні основи дослідження фіскальної ефективності прибуткового оподаткування, серед інших, закладали і вітчизняні науковці: Ю. Іванов, О. Крайник, І. Луніна, В. Мельник, Н. Проць, С. Слухай, Ю. Турянський, О. Червінська, І. Чугунов, К. Швабій, Ю. Шушкова. Вивченню зарубіжного досвіду, принципів формування системи доходно-прибуткового оподаткування, виявленню їх переваг і недоліків, засад та механізмів їх побудови присвячені праці Т. Кошук, І. Лютого, М. Свердана, А. Соколовської та інших вітчизняних науковців. Враховуючи вагомий внесок у дослідження теоретичних аспектів справляння прибуткових податків, переваг і недоліків їх адміністрування, факторів впливу на фіскальну ефективність, слід зазначити, що ряд питань залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, це стосується сутності фіскального потенціалу доходно-прибуткового оподаткування, методики оцінювання його економічної ефективності та визначення напрямів його реформування з метою нарощування такого потенціалу.

Постановка завдання. Метою дослідження є вивчення теоретико-методологічних засад формування системи доходно-прибуткового оподаткування в Україні та визначення напрямків вдосконалення їх податкових механізмів у контексті пошуку джерел наповнення бюджетів різних рівнів. З метою підвищення економічної ефективності та фіскальної достатності доходно-прибуткових податків в Україні необхідно виявити фіскально-регулюючий вплив справляння доходно-прибуткових податків у розвинених країнах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток України як економічно незалежної держави, а

також євроінтеграційні процеси потребують досягнення такого рівня розвитку податкової системи, який би забезпечив стабільні і достатні доходи бюджету з метою належного фінансування суспільно необхідних видатків, не стримуючи процеси нагромадження капіталу та темпи зростання виробництва. З огляду на це важливим є дослідження фіскального потенціалу доходно-прибуткових податків. Реалізація фіскальної функції є визначальною для всіх податків, проте фіскальний потенціал різняться в розрізі їх окремих видів.

Згідно з більшістю наукових досліджень за економічним змістом об'єктів оподаткування податки поділяють на три групи:

- податки на доходи або доходно-прибуткові, які стягуються за встановленими ставками з доходів фізичних та прибутку юридичних осіб. До них належать податок на прибуток підприємств, індивідуальний прибутковий податок з громадян;
- податки на споживання, які стягуються з покупців при купівлі товарів і послуг (податок на додану вартість, акцизний податок, мито);
- податки на майно, ресурси, капітал (встановлюються на конкретне майно юридичних і фізичних осіб або ж при використанні природних ресурсів: земельних, водних чи лісових).

Прибуткове оподаткування є важливою складовою податкових систем розвинутих країн та істотним фінансовим ресурсом бюджетів всіх рівнів, і в першу чергу місцевих. У багатьох країнах світу, виходячи з критерію фіскальної значимості, перевагу віддають податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток корпорацій, які є різновидом прибуткового оподаткування. Вони мають значний фіскальний потенціал, оскільки об'єктом оподаткування виступає створений сукупний дохід у суспільстві, який включає в себе прибуток та заробітну плату; крім того, їх розмір прямо залежить від обсягів, отримуваних суб'єктами економіки доходів.

В Україні застосування доходно-прибуткових податків пов'язане з певними проблемами. Серед них низькі доходи більшої частини населення, значний рівень ухилення від оподаткування, нерівномірність розподілу податкового навантаження між реальним та фінансовим секторами економіки. Все це призводить до зменшення фіскальної ефективності доходно-прибуткових податків.

Важлива роль доходно-прибуткових податків у фінансовому регулюванні економіки зумовлена механізмом їх запровадження, який передбачає використання таких його інструментів, як, зокрема, диференціація ставок і надання податкових пільг. У зв'язку з цим виникає науково-практичний інтерес щодо особливостей їх застосування, які є наслідком податкових змін та нововведень.

З часу свого запровадження доходно-прибуткові податки завдяки простоті нарахування і сплати, прозорості грошових вилучень на користь держави, пропорційності податкового навантаження і платежам до бюджету, своїй соціальній справедливості та прямому регулювальному впливу на економічні процеси (інвестиції, нагромадження капіталу, сукупне споживання, ділову активність) набули значного поширення. Доходно-прибуткові податки є вагомим засобом формування доходів бюджетної системи. Крім того, ці податки є важливим інструментом державного регулювання доходів платників, інвестицій, нагромадження капіталу, ділової активності, сукупного споживання та інших важливих чинників цілісності, стабільності та розвитку суспільства.

Вказані переваги роблять їх відносно справедливими порівняно з іншими недосконалими бюджетоформуючими податковими механізмами. З іншого боку, актуальності набула і протилежна позиція, яка окреслила перелік недоліків податків доходно-прибуткової групи, серед яких варто виділити: нерегулярність і нерівномірність надходжень у територіальному розрізі, складність механізму стягування таких податків, що дозволяє ухилення від сплати податків через недосконалість фінансового контролю і наявність комерційної таємниці; згубне втручання держави у правовідносини власності та при високих ставках обмеження темпів розвитку виробництва і підвищення його рентабельності; істотне нагромадження капіталу поза сферою господарської діяльності та часто перехід до тіншового сектора економіки; обмеження стимулів до нарощування та розширення бізнесу [1, с. 307-308; 2, с. 284].

Виходячи з економічного змісту об'єктів оподаткування, у податковій системі України до доходно-прибуткових податків можна віднести: податок на доходи фізичних осіб; податок на прибуток підприємств; єдиний податок для суб'єктів малого підприємства.

Для визначення місця доходно-прибуткових податків у загальному обсязі доходів Зведеного та Державного бюджетів, у тому числі податкових надходжень, розглянемо табл. 1. Як показують проведені розрахунки, загальні надходження до Зведеного бюджету України у 2018 році порівняно з 2014 роком зросли у 2,6 рази, а порівняно з 2017 роком – на 16,5 %.

До Зведеного бюджету надійшло 986,3 млрд грн податкових надходжень, що на 158,1 млрд грн, або на 19 % більше показника попереднього року, у т.ч. до державного бюджету – 753,8 млрд грн, що на 126,6 млрд грн (або на 20 %) більше відповідного показника 2017 року.

У розрізі основних платежів до Зведеного бюджету в 2018 році приріст до 2014 року забезпечено з податку на доходи фізичних осіб – на 201 % (+ 151,4 млрд грн), податку на прибуток – на 164,2 % (+ 66 млрд грн) та єдиного податку – на 300 % (+ 22,2 млрд грн).

Найвишого зростання за період 2014-2018 рр. у складі податків доходно-прибуткової групи досягнув єдиний податок – у 4 рази, тоді як податок та збір на доходи фізичних осіб зріс у 3,1 рази та податок на прибуток – у 2,6 рази.

У складі податкових надходжень сума доходно-прибуткових податків за аналізований період зросла у 3 рази, а у порівнянні з 2017 роком – на майже 30 %. Як бачимо з рис. 1, більше третини всіх податкових надходжень складає частка доходно-прибуткових податків у Зведеному бюджеті України (37,1 %) та четвертини – у Державному бюджеті (25 %). Причому за останні 5 років фіскальна ефективність доходно-прибуткових податків суттєво зросла як у Зведеному, так і Державному бюджеті України. Частка податку та збору на доходи фізичних осіб у податкових надходженнях Зведеного бюджету України вдвічі перевищує частку податку на прибуток підприємств (23,3 % порівняно з 10,8 %) та у майже 8 разів – єдиного податку. Будучи важливою складовою податкової системи України, податок на доходи фізичних осіб найбільше реалізує фіскальну функцію (23,3 % податкових надходжень Зведеного бюджету). Проте зараз в Україні діє малопрогресивна шкала залежності розміру податку від отриманого доходу. Так, базова ставка податку складає 18 % та для особливих доходів (зокрема, дивідендів) – 9 %.

З метою оцінювання ефективності доходно-прибуткового оподаткування розрахуємо частку податків у ВВП та доходах Зведеного бюджету (рис. 2).

Як бачимо, за аналізований період частка всіх податків доходно-прибуткової групи у вищеперелічених показниках зросла. За результатами наведених даних бачимо, що із зростанням надходжень від податку на прибуток до Зведеного бюджету збільшується і його частка (винятком є 2015 рік, коли обсяг надходжень із податку на прибуток зменшився порівняно з 2014 роком, а отже, і частка у ВВП і доходах бюджету зменшилася). При зростанні надходжень від податку з доходів фізичних осіб та єдиного податку бачимо аналогічну тенденцію у збільшенні їх частки як у доходах Зведеного бюджету, так у ВВП. Розподіл доходно-прибуткових податків за 2018 рік здійснено таким чином: 39,9 % ПДФО до Державного бюджету та 60,1% – до місцевих; 91,2 % податку на прибуток до Державного бюджету та 8,8% – до місцевих; єдиного податку – 100 % до місцевих бюджетів.

Якщо розглядати структуру доходно-прибуткових податків в Україні, то можна побачити, що на сьогоднішній день вона характеризує переважання ПДФО (62,7 % усіх доходно-прибуткових податків), тоді як на податок на прибуток припадає 29 % та на єдиний податок – всього 8,1 %. У країнах з високим рівнем розвитку економіки, зокрема у Німеччині, Франції, Великій Британії, Нідерландах, Італії, частка особистого прибуткового податку у ВВП держави в 2-3 рази перевищує частку корпоративного податку. Ті держави, які приєдналися до Європейського Союзу пізніше і мають дещо нижчий рівень економічного розвитку, для прикладу Польща, Чехія, Словаччина, Литва, теж демонструють тенденцію щодо збільшення фіскальної ролі особистого прибуткового податку в порівнянні з оподаткуванням прибутку підприємств, хоча показники часток відповідних податків у ВВП (особливо оподаткування індивідуальних доходів) цих країн є дещо нижчими (рис. 3).

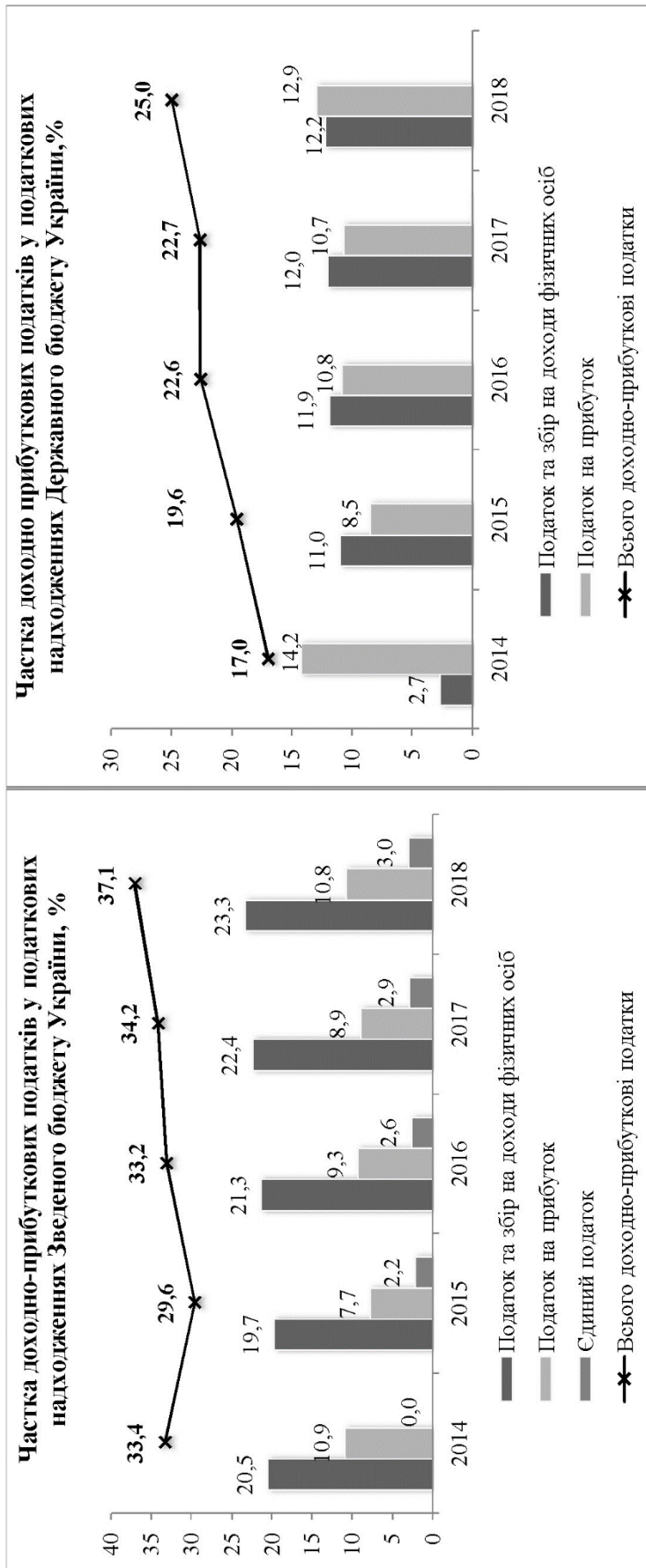

Рис. 1. Частка доходно-прибуткових податків у Зведеному та Державному бюджетах України, %

Таблиця 1

Надходження доходно-прибуткових податків у Зведеному та Державному бюджеті за 2014-2018 рр.

Показники	2014				2015				2016				2017				2018			
	Зведений бюджет		Державний бюджет		Зведений бюджет		Державний бюджет		Зведений бюджет		Державний бюджет		Зведений бюджет		Державний бюджет		Зведений бюджет		Державний бюджет	
	сума, мілья грн	частка %	сума, мілья грн	частка %	сума, мілья грн	частка %	сума, мілья грн	частка %	сума, мілья грн	частка %	сума, мілья грн	частка %	сума, мілья грн	частка %	сума, мілья грн	частка %	сума, мілья грн	частка %	сума, мілья грн	частка %
Податкові надходження, всього	367,5	100,0	280,2	100,0	507,6	100,0	408,4	100,0	650,8	100,0	503,9	100,0	828,2	100,0	627,2	100,0	986,3	100,0	753,8	100,0
з них:																				
- податок та збір на доходи фізичних осіб	75,2	20,5	7,6	2,7	100,0	19,7	45,1	11,0	138,8	21,3	59,8	11,9	185,7	22,4	75,0	12,0	229,9	23,3	91,7	12,2
- податок на прибуток	40,2	10,9	39,9	14,2	39,1	7,7	34,8	8,5	60,2	9,3	54,3	10,8	73,4	8,9	66,9	10,7	106,2	10,8	96,9	12,9
- єдиний податок	7,4	2,0	0	0,0	11,0	2,2	0	0,0	17,2	2,6	0	0,0	24,1	2,9	0,7	0,1	29,6	3,0	0,0	0,0
Всього доходно-прибуткові податки	122,8	33,4	47,5	17,0	150,1	29,6	79,9	19,6	216,2	33,2	114,1	22,6	283,2	34,2	142,6	22,7	365,7	37,1	188,6	25,0

Розраховано авторами на основі [3; 4]

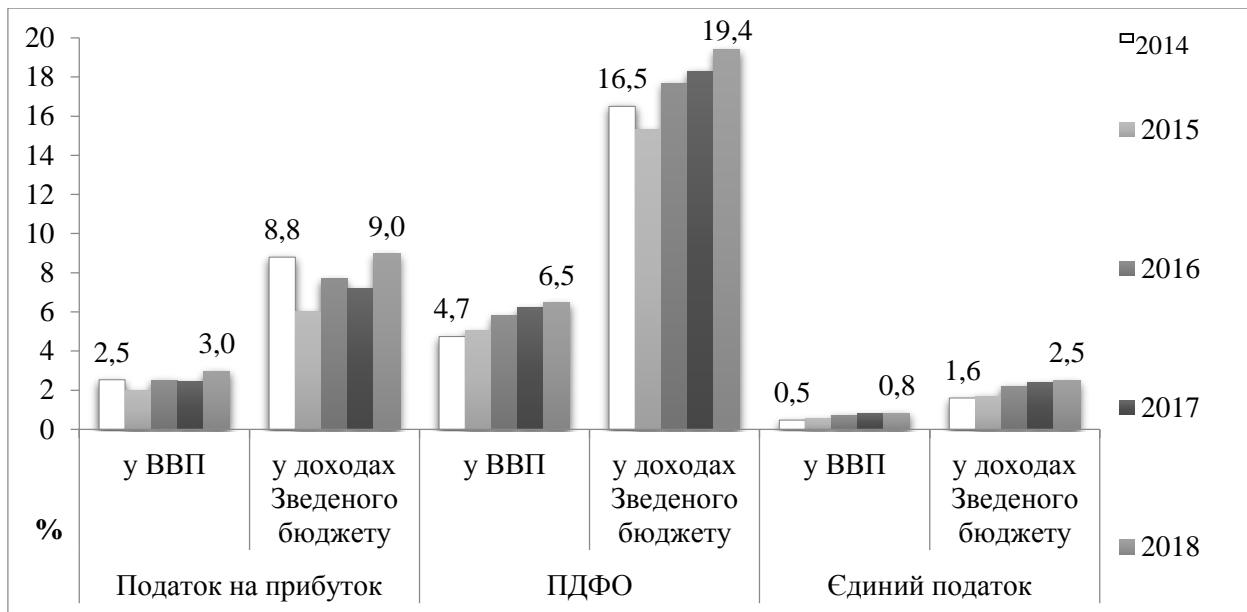

Рис. 2. Частка доходно-прибуткових податків у ВВП та доходах Зведеного бюджету України за 2014-2018 рр., %

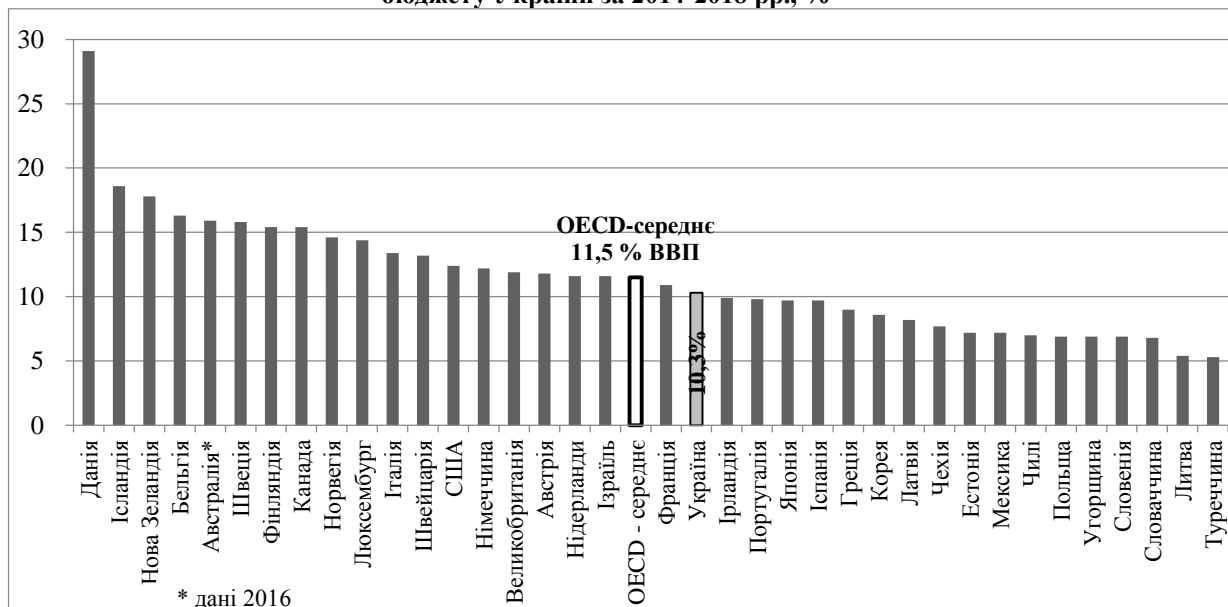

Рис. 3. Частка податків на доходи, прибуток та приріст капіталу країн OECD та України у 2017 р., % до ВВП (складено авторами за [5])

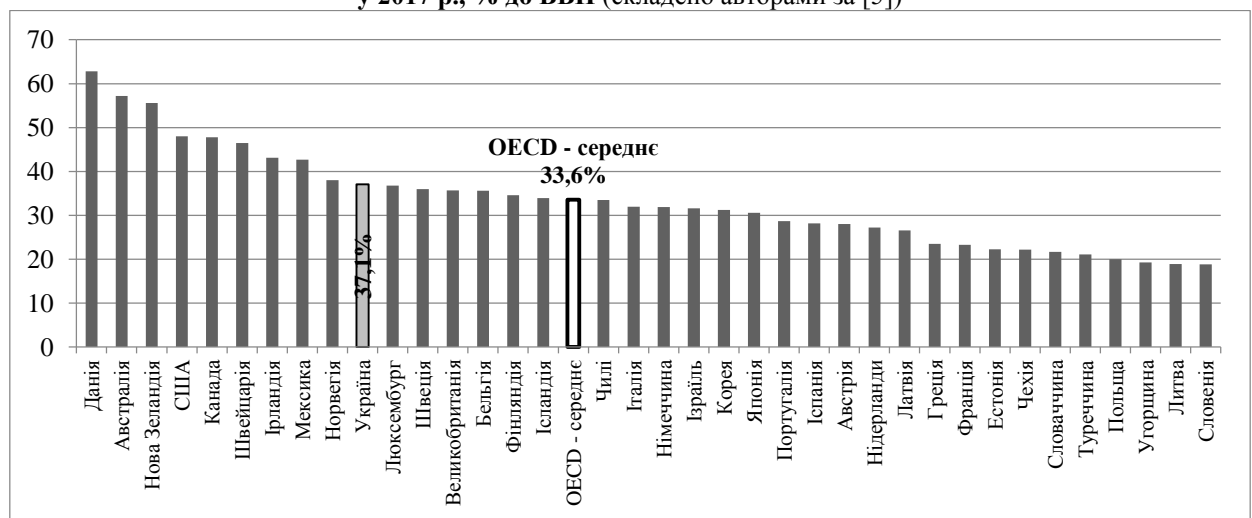

Рис. 4. Частка податків на доходи, прибуток та приріст капіталу країн OECD у 2016 р., % до податкових надходжень (складено авторами за [5])

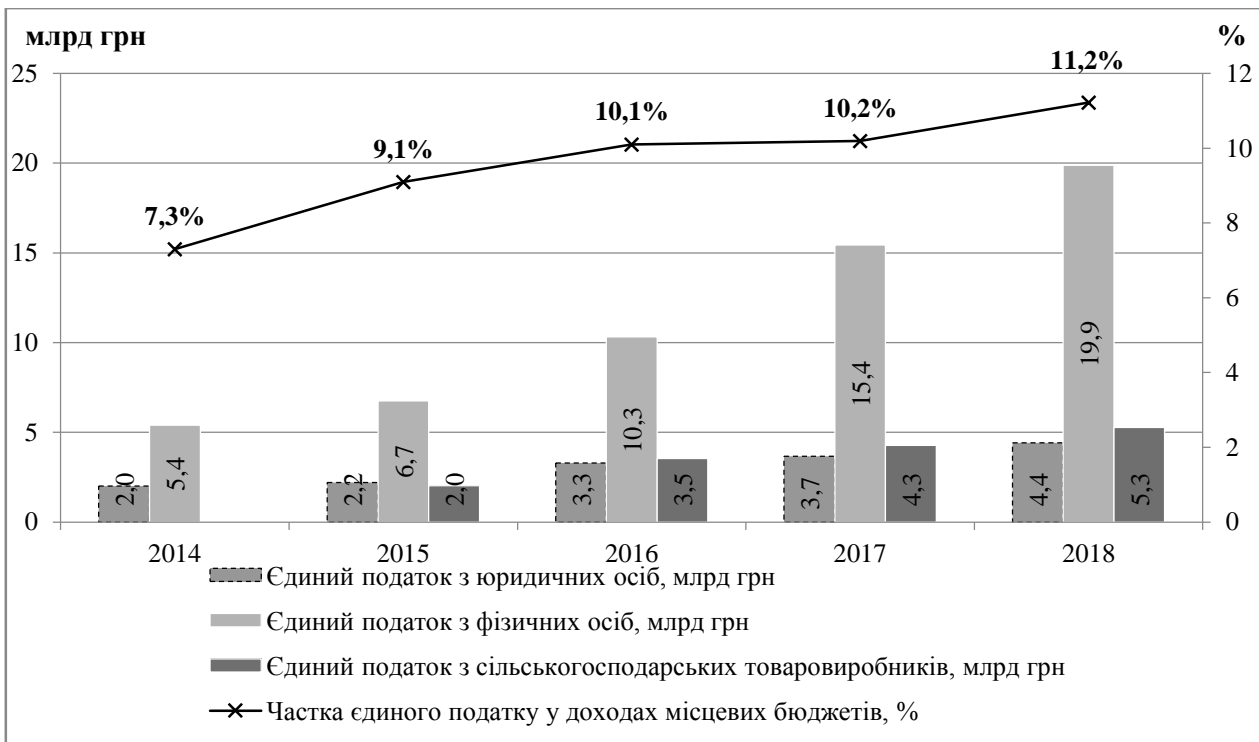

Рис. 5. Надходження єдиного податку за 2014-2018 рр. (складено за [4])

Наведені дані показують, що найвищий рівень надходжень від податків доходно-прибуткової групи спостерігається у Данії (29,1 % ВВП), Ісландії (18,6 %) та Новій Зеландії (17,8 %). Найнижчий – відповідно у Туреччині (5,3 %), Литві (5,4 %) та Словаччині (6,8 %). Частка доходно-прибуткових податків в Україні – 10,3 % ВВП порівняно з 11,5 % середнього значення країн OECD.

Аналізуючи частку доходно-прибуткових податків країн OECD у обсязі податкових надходжень бюджету (рис. 4), можна побачити, що їх частка знаходиться на рівні в середньому 34 %. При цьому податкові системи Данії, Австралії, Нової Зеландії залежать від податків доходно-прибуткової групи більше ніж на 50 %; вище середнього показника з 36 розвинених країн переважання вказаних податків існує у 15 країнах.

З проведеного порівняльного аналізу [6, с. 107] було доведено: частка особистого прибуткового податку у ВВП розвинених країн світу є вищою, ніж частка податку на доходи фізичних осіб в Україні. З іншого боку, питома вага корпоративного прибуткового податку в країнах ЄС є дещо нижчою. Це свідчить про більше перекидання податкового тягаря з суб'єктів господарювання на окремих фізичних осіб у країнах із розвинутою економікою в порівнянні з Україною, що є позитивною передумовою для розвитку бізнесу. Серед розвинених країн найнижчими за рівнем оподаткування корпорацій є Угорщина (максимальна гранична ставка оподаткування прибутку – 15 %), Великобританія (19 %), Туреччина та Естонія (20 %), Латвія (23 %) та Словаччина (25%). Японія знаходиться на першому місці за рівнем корпоративного оподаткування прибутку (комбінована ставка оподаткування прибутку корпорацій, що поєднує ставки муніципального та місцевого податків, склала у 2017 р. 55,95 %); на другому місці Австрія

та Бельгія з максимальною податковою ставкою 55 %, далі Нідерланди з 52 %. Високі ставки оподаткування корпорацій у деяких країнах пояснюються відсутністю податку на додану вартість, як у США, або ж нижчими, порівняно з іншими індустріальними країнами, ставками ПДВ (в Канаді – 5 % і Японії – 8 %).

До доходно-прибуткових податків в Україні відноситься і єдиний податок, введений як елемент спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності для суб'єктів малого підприємництва. Така система забезпечила динамічний розвиток малого бізнесу та стабільні надходження до місцевих бюджетів, дозволила підприємцям легально працювати, незважаючи на недосконалість існуючої загальної системи оподаткування та високого податкового навантаження на фонд оплати праці.

Динаміка сплати єдиного податку та його частка у доходах місцевих бюджетів відображена на рис. 5. За період 2014-2018 рр. сума єдиного податку збільшилася з 7,4 млрд грн до 29,6 млрд грн (у 4 рази). Тільки за останній рік надходження з цього податку збільшилися на 22,8 % (при тому, що податкові надходження місцевих бюджетів зросли всього на 15,7 %, а всі доходи – на 12 %). Починаючи з 2015 року, змінилася і структура надходження єдиного податку: податок розділяється, крім сплаченого юридичними і фізичними особами, ще й на частину сплаченого сільськогосподарськими товаровиробниками, в яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий рік дорівнює або перевищує 75 %. У 2018 році частка єдиного податку з фізичних осіб склала 67,2 %, юридичних осіб – 14,9 % та з сільськогосподарських товаровиробників – 17,9 %. Зростання фіскальної значимості єдиного податку підтверджує збільшення його частки у доходах місцевих бюджетів із 7,3 % до 11,2 %.

У країнах ЄС спрощені системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва, аналогічні до єдиного податку в Україні, не використовуються. Натомість поширення набули інші податкові стимули державної підтримки такого типу підприємств: спрощена система обліку та звітності; зниження ставок прибуткового податку; запровадження спеціальних режимів оподаткування ПДВ та застосування диференційованих ставок; стимулювання інвестицій у капітальні активи; надання податкових канікул ново-створеним підприємствам; стимулювання витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи; використання податків на оціночний дохід та мінімальні податки (зокрема, у Великобританії, Франції, Швейцарії та США) [8, с. 266; 9, с. 152].

Досвід розвинених країн свідчить, що регулююча функція переважно закріплена за податком на прибуток підприємств, натомість фіскальну функцію виконує податок на доходи громадян. Прибуткове оподаткування в Україні потребує вдосконалення, особливо зважаючи на намір інтегруватися в європейський економічний простір [2, с. 288]. Реформування потребує механізм індивідуального прибуткового оподаткування в частині посилення перерозподільної функції шляхом переходу від пропорційного до прогресивного оподаткування доходу; застосування непрямих методів оцінювання відповідності податкових зобов'язань реальному доходу фізичних осіб з метою детінізації системи оплати праці; посилення податкового навантаження на багатих шляхом запровадження податку на багатство тощо.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Фіскально-регулятивний механізм справляння доходно-прибуткових податків реалізується насамперед через диференціацію податкових ставок і застосування податкових пільг, що створює привабливий інвестиційний клімат для бізнес-середовища та дотримання принципу соціальної справедливості на фізичних осіб.

Податкова структура в Україні відрізняється від розвинених країн нижчим фіскальним значенням доходно-прибуткових податків, що пояснюється низьким рівнем як доходів юридичних і фізичних осіб, так і податкової культури, недосконалістю фіскального законодавства і роботи фіскальної служби. В Україні чинником, що підсилює цю закономірність, є падіння реальних доходів підприємств, зростання кількості збиткових підприємств в умовах фінансово-економічної кризи. За цих обставин збереження порівняно значної ролі доходно-прибуткових податків може бути забезпечене лише шляхом надмірного оподаткування як юридичних, так і фізичних осіб, що руйнує стимули до економічної діяльності.

Наслідком такого надмірного податкового навантаження продовжує виступати масове ухилення від сплати податків і небажання легалізації системи оплати праці, а також неофіційне працевлаштування фізичних осіб. Важливим є і той факт, що громадяни України, які займаються підприємницькою діяльністю та знаходяться на спрощеній системі оподаткування (1 та 2 групи), сплачують єдиний податок, розмір якого не залежить від результатів господарської діяльності, це дозволяє занижувати розміри доходів

та проводити частину операцій поза офіційною звітністю.

Збільшення потенційно фіскальної достатності доходно-прибуткових податків можливе при застосуванні комплексного прогнозування можливих бюджетних надходжень, зваженого податкового регулювання та контролю, внесенні змін до існуючих механізмів оподаткування, у частині диференціації податкових ставок для фізичних осіб і підприємств в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Чуй І. Р. Прямі і непрямі податки у податкових системах розвинених країн / І. Р. Чуй // Вісник Львівського університету. Серія економічна. – 2010. – Вип. 44. – С. 305-314.
2. Турянський Ю. І. Історичний досвід становлення системи прямого оподаткування в європейських країнах / Ю. І. Турянський // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.10. – С. 282-288.
3. Бюджет України 2017 : Статистичний збірник. – К. : Міністерство фінансів України, 2018. – 308 с.
4. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.treasury.gov.ua/ua>.
5. Revenue Statistics 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/revenue-statistics-2018/tax-revenue-of-main-headings-as-of-total-tax-revenue-2016_rev_stats-2018-table28-en#page1.
6. Чуй І. Р. Фіскальна ефективність податкових систем розвинених країн / І. Р. Чуй // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2015. – Вип. 1. – С. 106-110.
7. Податки в Україні vs країни ЄС: де платять більше? [Електронний ресурс]. – Джерело доступу : http://cost.ua/news/714-podatky-v-ukrayini-vs-krayiny-eu-de-platyat-bilshе?fbclid=IwAR20x6BBeI_x_-kv8P-UzFnh41x2apPeGQ_DvS50f-yocz40goRIVaUiMA.
8. Кміть В. М. Зарубіжний досвід податкового стимулювання підприємництва / В. М. Кміть, Ю. І. Жук, О. А. Чеботарь // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Електронне наукове фахове видання. – Дніпро. – Вип. 3 (08). – 2017. – С. 265-269.
9. Голобородько Т. В. Облік та оподаткування суб'єктів малого бізнесу у зарубіжних країнах в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності / Т. В. Голобородько // Причорноморські економічні студії. – 2016. – Вип. 12 (2). – С. 149-154 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_12%28%29_29.
10. Соколовська А. М. Податкова політика в Україні в контексті тенденцій реформування оподаткування в країнах ЄС / А. М. Соколовська, Т. В. Кошук // Фінанси України. – 2012. – № 1. – С. 94-115.

REFERENCES

1. Chuy, I. R. (2010), Pryami i nepryami podatky u podatkovykh systemah rozvynenykh krain, Visnyk L'vivskogo universytetu, vol. 44, pp. 305-314.

2. Turiansky Yu. I. (2014), Istorychny dosvid stanovlennya systemy pryamoho opodatkovannya v yevropeyskyh krainah, Naukovy visnyk NLTU Ukrainy, vol. 24.10, pp. 282-288.

3. Budget Ukrainy 2017: Statystychny zbirnyk. (2018), Ministerstvo Finisiv Ukrainy, Kyiv.

4. Ofitsiyny veb-sayt Derzhavnoi kaznacheys'koi sluzhby Ukrainy, available at : <https://www.treasury.gov.ua/ua>.

5. Revenue Statistics 2018, [Online], available at : https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/revenue-statistics-2018/tax-revenue-of-main-headings-as-of-total-tax-revenue-2016_rev_stats-2018-table28-en#page1.

6. Chuy, I. R. (2015), Fiskalna efektyvnist podatkovykh system rozvynenykh krain, Sicialno-economichni problem sychasnogo periodu, vol. 1, pp. 106-110.

7. Podatky v Ukraini vs krainy YeS : de platyat bil'she? [Online], available at : http://cost.ua/news/714-podatky-v-ukrayini-vs-krayiny-eu-de-platyat-bilshe?fbclid=IwAR20x6BBel_x_-kv8P-UzFnh41x2apPeGQ_DvS50f-yocz4ogoRIVaUiMA.

8. Kmit', V. M. and Zhuk, Yu. I. and Chebotar', O. A. (2017), Zarubizhny dosvid podatkovogo stymuluvannya pidpruyemnyctva, Shidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnya, Elektronne naukove fahove vydannya, vol 3 (08), pp. 265-269.

9. Holoborod'ko, T. V. (2016), Oblik ta opodatkovannya sub'yektiv maloho biznesu u zarubizhnykh krainah v umovah zastosuvannya mizhnarodnykh standartiv finansovoi zvitnosti, Prychornomorski ekonomichni studii, vol. 12 (2), pp. 149-154 [Online], available at : http://nbuv.gov.ua/UJRN/bSES_2016_12%282%29__29.

10. Sokolovska, A. M. and Koshchuk, T. V. (2012), Podatkova polityka v Ukraini v konteksti tendency reformuvannya opodatkovannya u krainah YeS, Finansy Ukrainy, vol. 1, pp. 94-115.

Стаття надійшла до редакції 29 січня 2019 р.